

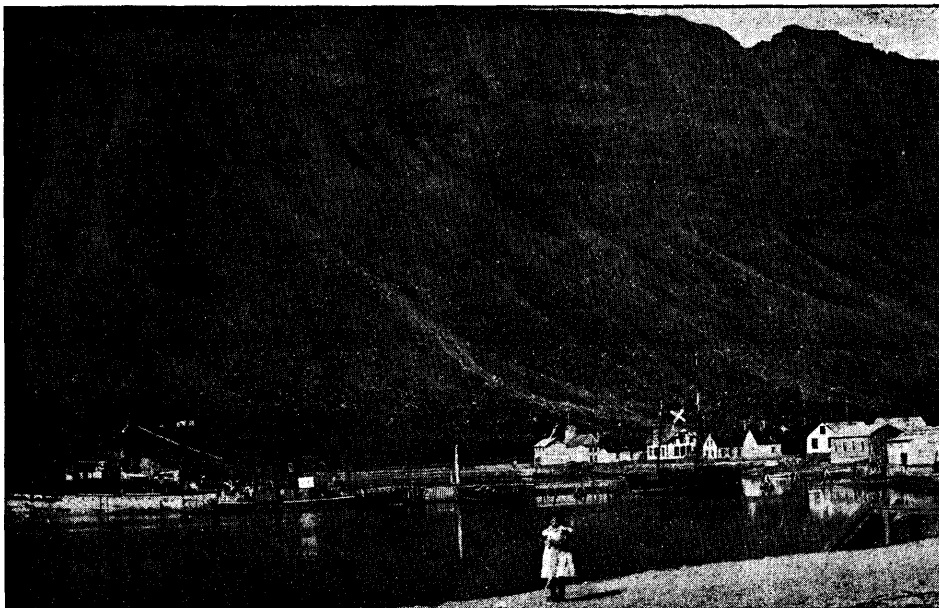
dømme — efter min egen personlige Erfaring! »Forholdet mellem Danske og Islændere paa Island er udmærket«, tilføjer hun, og nævner mange konkrete Tilfælde paa Velvillie og Ven-skab.

Idet hele taget var det et højt fornøjeligt Brev at modtage, og nu haaber jeg paa at Fru Elin Jónsson i Kvindeforeningen i Blönduósi og Fru Gudrun Hafsteins-datter i Santarkrøki ogsaa hver vil skrive et Brev til mig.

Jeg opfordrer herved vore elskværdige Abonnenter at sende interessante uden-landske Blade til Island. Vi kan godt forstaa hvor meget man kan trænge til at følge med i Bevægelserne de for-skellige Steder i Verden.

Med Tak til Isafjorden paa Island og dens elskværdige Talsmand.

Johanne Münter.

Isafjörður.

Referat af

Fru Professorinde Wicksell's Foredrags om Kvindestemmerets- sagen i Sverrige (d. 8. Maj 1912)

Med Hensyn til den kommunale Valgret har de svenske Kvinder altid været ligestillet med Mændene. Indtil 1862 skulde man være Jordejer paa Landet eller have Borgerskab i Byerne for at være stemmeberettiget. Fra 1862 forandrede dette til at enhver, der havde 500 Kroner aarlig Indtægt ejede en Stemme; hver 100 Kroner derover gav en Stemme til, saa at det kunde ske, at en enkelt Person raadede over flere tusind Stemmer paa eengang. 1910 blev det begrænset til et Maksimum af 40. Retten var altsaa knyttet til Indtægt og Ejendom — ikke til Personer, saa at, foruden Mænd og Kvinder, endogsaa Stiftelser og Aktieselskaber, Børn og Sindssyge havde deres Stemmer, de sidste naturligvis gennem Formyndere.

Kvinderne benyttede sig imidlertid kun meget sjældent af denne deres Ret. Først da Kvinderne i 1910 ogsaa blev valgbare vaagne Interessen herfor. Dels var der kun faa Kvinder, der havde en selvstændig Indtægt; dels var Indtægterne smaa, saa at de kun havde faa Stemmer og derfor havde vanskeligt for at gøre sig gældende.

Den kommunale Stemmeret har i Sverrig ogsaa en politisk Side. Af de kommunale stemmeberettigede Mænd og Kvinder, vælges nemlig ogsaa de svenske Amdsraad, og Amdsraadene igjen 1ste Kammer. Tidligere var Amdsraadsvalgene indirekte, og næsten ingen deltog i dem; ved Kommunalreformen 1910

blev de imidlertid direkte og Deltagelsen deri er bleven mangedoblet. Kvinderne er ikke valgbare til Amdsraadene; de maa altsaa ikke i Almindelighed direkte stemme paa Medlemmerne af 1ste Kammer. De fem største Byer vælger imidlertid selv sine 1ste Kammer-Medlemmer, og til disse Byers Borgerrepræsentation er Kvinder valgbare; de Kvinder som er valgte i disse Byer er altsaa selv stemmeberettigede til 1ste Kammer, skøndt ingen Kvinde er stemmeberettiget til 2det Kammer.

Den politiske Stemmeret — nemlig Stemmeretten til 2det Kammer har derimod haft store Vanskeligheder. Da den første liberale Regering i 1906 vilde indføre almindelig Stemmeret for Mænd, meldte ogsaa Kvinderne sig. Men Regeringen — skøndt velvillig — afslog deres Bøn af den Grund, at den var bange for, at Loven, som man nu havde arbejdet med i 25 Aar, risikerede at falde, naar den blev sammenkædet med Kvindestemmerets-sagen. Samme Standpunkt indtog det socialdemokratiske Parti og ligeledes Rigsdagen selv, idet den antog en Henvendelse til Regeringen om at lade Sagen udrede og siden fremkomme med det Forslag, hvortil Udredningen kunde give Anledning. Samme Standpunkt indtog i 1907 ogsaa Højrepartiet. Saa-længe Forslaget om alm. Stemmeret for Mænd var »hvilende«, afsloges nu Stemmeret for Kvinder af disse to Grunde: Risikoen for Mændenes Stemmeret og den af Rigsdagen forlangte Udredning, som trak i Landdrag. Begge Venstrepartierne har siden 1908 hvert Aar indgivet deres Forslag. Højregeringen har i denne Tid nærmest stillet sig »velvilligt afventende«. Dog vilde man først have en Undersøgelse sat igang, om hvordan Stemmeretten for Kvinder havde virket i andre Lande med Hensyn til Ægteskab og Nativitet. Men i 1911, da der første Gang skulde vælges efter den nye Ordning — skiftede Højre pludselig Standpunkt. Constitutionscomitéer, der tidligere havde anbefalet Sagen antydede nu, at den ikke alene nu ventede paa Resultaterne af ovennævnte Undersøgelse, men ogsaa havde principielle Modgrunde. Dog synes Reuter-

skølds berømte »Udredning« ikke at bære Skylden derfor.

Denne Svingning hos Højre fremkaldte et Møde i Landsforbundet, hvor man spurgte sig, om den hidtil iagttagne politiske Neutralitet kunde opretholdes, naar et af Partierne var afgjort imod Stemmeretssagen. Man fandt, at Neutraliteten ligeoverfor de forskellige politiske Partiers Programmer, hverken kunde eller burde brydes, men at man maatte forbeholde sig at kritisere og reagere imod — ogsaa ved Valgene — Partiernes Stilling til selve Spørgsmaalet om politisk Valgret for Kvinder. Beslutningen blev derfor, at Landsforeningen ved næste Valg skulde støtte Venstre og Socialdemokratiet, der ved-blivende var velvillig stemte.

Ogsaa i 1908 havde Kvinderne taget Del i Valgforhandlingerne — nu skete dette i stor Udrykning over hele Landet; det viste sig ved disse Lejligheder, at Kvindestemmerets-sagen fandt en overraskende stor Tilslutning ude i Landet.

Resultatet af disse Valg blev en kolossal Majoritet for begge Venstrepartierne i 2det Kammer; Højregeringen maatte afgaa og den nye Venstregering opløste 1ste Kammer, der efter de nye Amdsraadsvalg kom til at bestaa af 86 Højre mod 64 Venstre, medens i det gamle 1ste Kammer Højre havde været omtrent eneraadende.

Man gør sig nu Verden over store Forhaabninger med Hensyn til Stemmeretssagens Skæbne i den nuværende Rigsdagssamling. Helt saa lyse som man i Almindelighed antager, er Udsigterne dog ikke. Der er det store Fremskridt, at der nu første Gang foreligger en kongelig Proposition, men det er neppe troligt, at den gaar igennem i første Omgang.

Sandsynligvis, ja sikkert falder Propositionen paa Højremajoriteten i 1ste Kammer. Til 1914 kan vi dog vente en ny kgl. Proposition, og da kan man muligvis have noget større Forhaabninger.

Ved de iaar foretagne Amdsraadsvalg, har en Del Højrekvinder nedlagt deres Stemmer — da de ikke kunde formaa sig til at stemme paa et Parti, som modsatte sig den Sag, som var dem den vigtigste af alle — til 1914, da der paany skal være Amdsraadsvalg, vil Højrekvinder med Sikkerhed gøre alt hvad de kan, for at bevæge deres Parti til at forandre sit Program med Hensyn til Valgrets-spørgsmaalet. Lykkes ikke dette, kan man muligvis vente en stærkere Stemmenedlæggelse ved Amdsraadsvalgene i 1914.

Fru Wicksell sluttede med den Bemærkning, at der krævedes mest Arbejde jo længere Sagen skrider frem; og at man i 1914 vilde være nødt til at anspænde alle sine Kræfter. Dette gav Fru Münter Anledning til at fortælle om hvor let de chinesiske Kvinder syntes at have vundet en foreløbig